

عنوان مقاله:

پیشنهادی برای احیای برکه ها، سامانه ذخیره آب شیرین در نواحی شمالی خلیج فارس

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات باستان شناسی پارسه، دوره 6، شماره 19 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 37

نویسنده:

Ali Hozhabri - PhD in Islamic Archaeology, Department of Archaeology, Faculty of Literature and Humanities,
University of Tehran, Tehran, Iran

خلاصه مقاله:

بخش اعظمی از ایران در مناطق خشک قرار گرفته است، به همین دلیل از گذشته های دور تدابیر گوناگونی برای مدیریت آب و به خصوص آب های سطحی انجام شده است. آب و هوای خشک، کمبود ریزش باران، فصلی شدن آب رودخانه ها و خشک شدن تدریجی رودها، زمینه ساز اندیشه ذخیره آب به صورت بند و قنات و آب انبار در ذهن انسان گردید. آب انبارها بسته به شرایط اقلیمی و اجتماعی هر منطقه، طراحی متفاوتی دارند، هم چنین معماری چنین بناهایی در مناطق مختلف تحت تاثیر معماری محلی قرار گرفته است. مدیریت بهینه نزولات جوی اندک در چند روز از سال در منطقه ای که به دلیل بافت زمین شناسی سفره های آب زیرزمینی ناچیز و شوری دارد، نشانه نبوغ ساکنان فلات ایران برای ذخیره سازی آب بود. با پیشرفت این سنت، به خصوص در طی ادوار اسلامی بر تعداد استقرارگاه های منطقه افزوده شد؛ ازجمله سازه های ذخیره آب، یکی آب انبارها بوده که در مسیر سیلاب ساخته می شدند تا آب های سطحی پس از باران به آن ها هدایت شده و جهت مصارف مختلف استفاده شود. پرسش این است که، با توجه به کم آبی منطقه آیا می توان با احیاء فنون گذشته به بازسازی این سازه به صورت امروزی پرداخت؟ با توجه به میزان بارندگی اندک اما سیل آسای جنوب کشور، برکه ها علاوه بر تامین بخش مهمی از آب ساکنان، حکم سیل گیر را دارند و با یک باران در پایان فصل تابستان و چند بارش در فصل زمستان تمامی چندین هزار برکه جنوب کشور پر می شوند. اما با وابستگی این مناطق به آب سدها علاوه بر فشار به منابع آبی کشور، این سنت تاریخی رفته رفته رو به فراموشی است. با این وصف، از نتایج حاصل در این پژوهش این است که با اتکاء به آمار به نظر می رسد احیاء برکه ها -با حمایت های دولتی و با طراحی امروزی از الگوهای تاریخی- امکان تامین آب برای ساکنان منطقه فراهم خواهد آمد.

کلمات کلیدی:

Barka, Ab-Anbar, Islamic Period, Fars, Hormozgan, برکه, آب انبار, دوره اسلامی, فارس, هرمزگان.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1870737>

